

nebylo možno od téže železniční správy rozumně a důvodně žádati, by s ním naložila jako s jiným slib nesloživším zaměstnancem dle předpisů Šu 2 (3) a (4) a Šu 4 nař. vl. rep. Čsl. ze dne 21. března 1919, čís. 154 sb. z. a n. Vždyť služební poměr jeho byl již 31. března 1919 úplně přerušen, pro železniční správu byla jeho záležitost definitivně rozhodnuta a odbyta, tím spíše, když žalobce proti výnosu služby jej sprostředkujícímu nepodal stížnosti. Pak-li žalobce odvozoval nějaké právo pro sebe ze zákona čís. 74/19, měl se dle něho řídit, ke složení slibu se včas přihlásiti a o svém dotyčném nároku v tom směru nechat rozhodnouti. Jak však nesporno, neučinil toho žalobce a dle zákona se nezachoval, pročež se nemůže též naň odvolávat a stihají ho následky Šu 2.

Čís. 4211.

Konto W.

Třebas komisionář (tuzemec), prodáv na vídeňské burse pro komitenta cenné papíry, vstoupil do obchodu jako kupitel, nelze na něm požadovati kupní cenu v Kč, jsou-li dle jeho obchodních podmínek při provádění bursovních obchodů směrodatny podmínky platné pro takové obchody na té burse, na které mají býti obchody provedeny.

(Rozh. ze dne 1. října 1924, Rv II 320/24.)

K příkazu žalobce (bydlícího v Moravské Ostravě) prodala tuzemská filiálka bankovního spolku na vídeňské burse cenné papíry. Žalobě, domáhající se na bankovním spolku, filiálka v M., nedoplatku kupní ceny v Kč, o b a n i ž š í s o u d y vyhověly.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Podle zjištění prvního soudu, které převzal též odvolací soud, koupil žalovaný bankovní spolek prostřednictvím své vídeňské ústředny v měsíci říjnu 1918 z příkazu žalobce pro něho na vídeňské burse 25 akcií cukrovaru v K., které jen na vídeňské burse jsou znamenány, ponechal je pro žalobce v úschově vídeňské ústředny a prodal je zase prostřednictvím vídeňské ústředny z příkazu žalobce ze dne 5. února 1919 na vídeňské burse. Prodej byl oznámen vídeňskou ústřednou žalovanému bankovnímu spolku dopisem ze dne 12. února 1919 a žalovaným spolkem žalobci dopisem ze dne 14. února 1919, který v úvodu zní: »Wir erkennen Sie für zu Lasten lhres Depots a n u n s v e r k a u f t e E f f e k t e n l a u t n a c h s t e h e n d e r A u f s t e l l u n g . . . « Správně vyvodil odvolací soud z tohoto oznámení, že žalovaný bankovní spolek vstoupil ve smyslu čl. 376 (odstavec první) obch. zák. sám jako kupitel do obchodu. Souhlasí to též s odstavcem čtvrtým všeobecných obchodních podmínek žalovaného spolku, na které se tento opětovně ve sporu odvolává a podle nichž jest bankovní spolek oprávněn sám jako prodávatel nebo kupitel podle čl. 376 obch. zák. nastoupiti a podle nichž vstupuje jako

přímý smluvník do obchodu, neoznámí-li při provedení obchodu uzávěrku s třetí osobou. Shora zmíněné oznámení jest zcela jasné a nedopouští jiného výkladu, takže nebylo třeba znaleckého posudku o smyslu tohoto oznámení. Na tom nic nemění ani poznámka »Konto D. Ö. zinsensfrei« ani poznámka »Valuta 23 cts.« ani ta okolnost, že si bankovní spolek účtoval courtage, provisi a daň, protože v prvních dobách platnosti nařízení vlády ze dne 6. února 1919, čís. 57 sb. z. a n. nebyl si nikdo plně vědom významu a dosahu zvláštních kont, zejména t. zv. konta W., protože též splatnost kupní ceny mohla býti odložena v předpokládaném souhlasu komitentovu a protože při účtování oněch poplatků použila banka jen práva vyhrazeného komisionáři v odstavci druhém čl. 376 obch. zák. Rovněž nerozhodnou jest okolnost, že žalovaná banka akcie v pravdě sama nekoupila, nýbrž efektivně na burse prodala, když něco jiného komitentovi oznámila (§ 915 obč. zák.) a když každý jiný výklad jasného oznámení přičil by se zásadě obchodnické poctivosti a předpisům článku 278 a 279 obch. zák. a umožňoval by mentální rezervaci bank. Avšak rozhodnutí sporu nezávisí jen na těchto okolnostech, nýbrž ještě na okolnostech jiných. Žalovaný bankovní spolek namítal totiž mezi jiným také, že žalobce podrobil se dopisem ze dne 2. února 1919 všeobecným obchodním podmínkám žalovaného, zejména též bodu II., podle něhož platí za splniště a platiště pro všechny závazky vzešlé z obchodního spojení při obchodech s odbočkami ono místo, kde odbočka má své sídlo; při provádění bursovních obchodů však jsou směrodatny podmínky, platné pro takové obchody na dotyčné tuzemské nebo cizozemské burse, na které tyto obchody mají býti provedeny, a to i tehdy, když banka vyřídila takový obchod tím, že sama do obchodu vstoupila. Žalovaný tvrdil dále, že při bursovních obchodech, uzavřených na vídeňské burse, jest splništěm Vídeň. Pro všechna tato tvrzení, která zástupce žalobcův jako nesprávná popřel, nabídl žalovaný důkazy. Odvolací soud, právě tak jako procesní soud, neposoudil věc po stránce právní správně, když shora uvedeným tvrzením žalovaného nepřikládal váhy, vycházejí z názoru, že splništěm pro závazek žalovaného bankovního spolku, který jest vůči žalobci přímým smluvníkem, jest podle čl. 324 odstavec druhý obch. zák. Moravská Ostrava, kde nutno platiti zbytek kupní ceny za akcie v korunách československých. Názoru tomu nelze přisvědčiti, neboť kdyby tvrzení žalovaného bankovního spolku bylo správným, neplatil by odstavec druhý čl. 324, nýbrž odstavec první obch. zák. a poslední věta bodu 11. všeobecných obchodních podmínek, podle kterých ujednáno bylo splniště ve Vídni pro všechny závazky vzešlé z obchodního spojení — tedy i pro závazky banky vůči žalobci — při provádění bursovních obchodů ve Vídni a to i tehdy, když banka sama do obchodu vstoupila. Tím byl by odejmut podklad žalobě, která žádá zaplacení v Kč, neboť při zjištění procesního soudu, že byly akcie prodány na vídeňské burse, že tedy šlo o vídeňský bursovní obchod, měla by banka závazek platiti kupní cenu za akcie v tehdejších korunách rakousko-uherských, závazek tento nebyl by splatným v oblasti Československého státu a neměl by tu místa předpisu §u 6 zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n., nýbrž platily by tu podle §u 905 obč. zák. a čl. 336 obch. zák. měnové předpisy

vydané v Rakousku, podle kterých žalobce placení v Kč zajisté požadovati by nemohl. Vládní nařízení ze dne 6. února 1919, čís. 57 sb. z. a n. netřeba pro rozhodnutí tohoto sporu v úvahu bráti, protože, je-li splniště v Mor. Ostravě, bude nutno platiti v tuzemsku v Kč a, je-li splniště ve Vídni, nebude možno žalobní prosbě vyhověti.

Čís. 4212.

Náhradu škody za zničenou věc dlužno vyměřiti podle obecné ceny věci v době, kdy nastala škoda, i když do vynesení rozsudku cena věci stoupla nebo poklesla.

(Rozh. ze dne 1. října 1924, Rv II 418/24.)

V srpnu 1920 zahynuly, nakazivše se od koně žalovaného, dva žalobcovi koně. Žalobě o náhradu škody 39.000 Kč vyhověl procesní soud první stolice rozsudkem ze dne 30. listopadu 1923 potud, že přiznal žalobci 17.000 Kč, vzav za základ nynější cenu uhynulých koní. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té ani oné strany a odvětil k odvolání žalobcovu v důvodech: Jest sice pravda, že podle §u 1332 obč. zák. dlužno vzíti za základ náhrady obecnou cenu, kterou měla věc v době poškození. Avšak podle ducha zákona dlužno míti za to, že zákon měl na mysli případy, v nichž má býti nárok na náhradu škody uhrazen ihned po nastalé škodě, nebo v nichž se poškozený z naléhavé potřeby v té době sám hojil náhradní koupí nebo pod. V těch případech zajisté jest spravedливо, přisouditi mu cenu, v té době obvyklou. Zákon nechce, by se poškozený obohatil na úkor toho, kdo škodu zavinil pouhou neopatrností. Proto nebude poškozený moci na příklad požadovati vyšší cenu, kterou měla věc nová před opotřebením, nýbrž smí požadovati pouze tolik, aby mohlo u něho nastati uvedení v předešlý stav, t. j. alespoň náhradní plnění in natura, aby si totiž mohl opatřiti z náhrady věc stejné hodnoty, jakou měla věc poškozená. Tuto zásadu dlužno zachovati i v tomto případě. Žalobci může býti přisouzeno jenom tolik, aby si mohl opatřiti dva koně přibližně stejných vlastností, jaké měli koně poražení. Kdyby mu dnes bylo přisouzeno více, byl by obohacen; za 39.000 Kč mohl by si nyní poříditi čtyři koně, takže by byl na úkor žalovaného obohacen, což však zákon jistě nezamýšlel.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalobcovu potud, že mu přiznal 27.000 Kč.

Důvody:

Důvodnou jest výtku, že odvolací soud posoudil věc po právní stránce mylně, vycházeje z názoru, že náhradu za poškozenou věc sluší dáti dle obecné ceny v době rozsudku a nikoli dle obecné ceny v době, kdy nastala škoda, když cena věci klesla. To odporuje jak znění zákona, tak i účelu ustanovení §u 1332 obč. zák. Není správným názor odvolacího soudu, že zaplacením vyšší ceny, jakou věc měla v době poškození, ale jaké již nemá v době rozsudku, byl by poškozený obohacen. Bylo by tomu tak jen v tom případě, kdyby poškozený si neopatřil